

Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ (за професійним спрямуванням)

галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 081 Право
(шифр і назва)

освітня-програма Право

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мова навчання українська

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри психології

Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року

Суми – 2020

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Психологія
Викладач	Пухно С.В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Профайл викладача (-ів)	https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/34-pukhno
Контактний тел.	+380976837525
E-mail:	svetlanapuhno@gmail.com
Консультації	Очна. Кафедра психології. Понеділок 12.50-14.20

Анотація до дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія» є загальні закономірності виникнення, функціонування та розвитку психіки людини, вікові особливості формування особистості, закономірності соціальної взаємодії та соціального розвитку особистості; психологічну сутність та особливості різноманітних соціальних угруповань.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

1. Психологія на сучасному етапі розвитку наукового знання.
2. Особистість: сутність, структура, властивості, прояви.
3. Психологія соціальної взаємодії особистості як фахівця професійної діяльності
4. Когнітивна, індивідуальна та емоційно-вольова сфера особистості як фахівця професійної діяльності.

Психологія як навчальна дисципліна вивчається студентами-юристами першого курсу протягом одного навчального семестру і має на меті оволодіння системою сучасних теоретичних знань психології, а саме: основними науковими теоріями, які розкривають закономірності психічного життя людини; основними методами психологічного дослідження; основними науковими психологічними теоріями, які розкривають закономірності соціальної взаємодії та соціального розвитку особистості; психологічну сутність та особливості різноманітних соціальних угруповань та ефективні методи керування ними, методи соціального впливу.

Мета і завдання дисципліни

Основною метою вивчення дисципліни «Психологія» є забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців, а саме: на основі засвоєння теоретичних і прикладних понять основних галузей сучасної психології формувати вміння використовувати ці знання для оптимального вирішення різноманітних професійних і особистісних проблем; формувати у студентів стійкі переконання у значущості та цінності особистості інших людей і своєї власної; виховувати прагнення до самопізнання та самовдосконалення.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Психологія» є наступні.

1. Засвоєння студентами бази наукових знань про: закономірності психічної діяльності людини; соціальну природу і прояви особистості, зокрема, – значення психологічної культури людини як чинника особистісного і

професійного саморозвитку фахівця; групи як суб'єкта діяльності і соціальних відносин; сутність, закономірності та етапи психічного розвитку особистості та психологічні особливості людей різного віку.

2. Формування у студентів переконання у тому, що психологічні знання – основний науковий фундамент психологічної культури особистості, який забезпечує її особистісний та професійний розвиток; формування складових комунікативної компетентності, навичок ефективної групової взаємодії під час виконання завдань професійної діяльності.

3. Розвиток творчого мислення майбутніх фахівців, яке передбачає самостійне вирішення різноманітних проблемних завдань сьогодення.

4. Активізація неформального інтересу у студентів до внутрішнього «духовного» світу людини, розвиток поваги до особистості та психологічних особливостей інших людей.

5. Розвиток у студентів здатності до самоаналізу, адекватної самооцінки, усвідомлення потреби у саморозвитку та прагнення до самовдосконалення.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою *загальних компетентностей*:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою *спеціальних (фахових, предметних) компетентностей*:

СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Формат дисципліни

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
лекції	18
практичні заняття / семінарські / лабораторні/ індивідуальні	20
консультації	4
самостійна робота	78

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Нормативна / вибіркова
2020	1	2	4/120	3	екзамен	обов'язкова

Результати навчання

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

Після успішного вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

РН 1. Знати основні наукові теорії, які розкривають закономірності психічного життя людини, закономірності соціальної взаємодії та соціального розвитку особистості.

РН 2. Знати психологічну сутність та особливості різноманітних соціальних угруповань та ефективні методи керування ними, методи соціального впливу.

РН 3. Володіти основними методами психологічного дослідження та на їх основі аналізувати психічні явища.

РН 4. Моделювати та доцільно використовувати психологічно правильні та ефективні засоби взаємодії.

РН 5. Володіти вміннями та навичками аналітичної роботи з різними джерелами наукової інформації.

РН 6. Володіти комунікативною компетентністю; навичками долання комунікативних бар'єрів у спілкуванні.

РН 7. Вміти конструктивно організовувати процес взаємодії та володіти різними доцільними засобами передачі інформації, навичками підтримувати конструктивний діалог.

РН 8. Володіти навичками ефективної взаємодії з метою виконання завдань спільної діяльності.

РН 9. Розуміти і поважати індивідуальні психологічні, вікові, національні особливості інших людей; толерантно відноситься до альтернативних позицій, світогляду та цінностей інших, зокрема, – під час виконання професійної діяльності.

РН 10. Володіти навичками ефективної організації взаємодії з людьми з різними індивідуальними, віковими та етнопсихологічними особливостями, керуватися загальнолюдськими цінностями.

Тематичний план вивчення дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

Розділ I. Психологія на сучасному етапі розвитку наукового знання.

Особистість: сутність, структура, властивості, прояви

Тема 1.1. Загальна характеристика психології

Тема 1.2. Особистість як суб'єкт суспільного розвитку та фахівець професійної діяльності

Тема 1.3. Діяльність людини: структура, особливості, види. Професійна діяльність особистості.

Тема 1.4. Етапи та чинники розвитку особистості в онтогенезі. Закономірності психічного розвитку та формування особистості.

Розділ II. Когнітивна, індивідуальна та емоційно-вольова сфера особистості як фахівця професійної діяльності

Тема 2.1. Відчуття та сприймання. Роль уваги в процесі професійного навчання та діяльності.

Тема 2.2. Вищі психічні функції – пам'ять, мислення, уява як основа професіоналізму та креативності сучасного фахівця

Тема 2.3. Складні індивідуальні властивості особистості та їх врахування у професійній діяльності людини.

Тема 2.4. Емоційно-вольові властивості особистості як чинники професійної діяльності.

Розділ III. Психологія соціальної взаємодії особистості як фахівця професійної діяльності

Тема 3.1 Психологія спілкування. Комунікативна компетентність сучасного фахівця професійної діяльності.

Тема 3.2 Психологія груп.

Тема 3.3 Особистість в групі. Міжособистісні відносини як чинники ефективності спільної діяльності.

Тема 3.4 Конфлікти. Технології конструктивного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті.

Політика навчальної дисципліни

Політику навчальної дисципліни визначає загальний підхід до організації навчального процесу, як сумісної діяльності викладача і студентів, що передбачає їх спільну залученість до процесу. Конкретні положення політики навчальної дисципліни необхідно представити у вигляді концептуально взаємопов'язаних позицій в сферах:

Дисциплінованості. Всі учасники навчального процесу відвідують аудиторні заняття і працюють над завданнями дистанційного навчання. Відвідування студентами аудиторних практичних занять є обов'язковим.

Пропусків занять і недотримання термінів звітності та контролю. У разі, якщо дані факти були викликані поважними причинами (підтвердженими документально), то студенти мають право виконати передбачені завдання і необхідні роботи в інші, узгоджені з викладачем терміни.

Використання на заняттях телефону або планшета. На практичних заняттях для мовного перекладу використання пристроїв мобільного зв'язку можливо. На лекціях і при всіх формах поточного та підсумкового контролю використання будь-яких засобів мобільного зв'язку категорично заборонено.

Академічній доброчесності. Неухильне дотримання усіма учасниками навчального процесу норм Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c_82c.pdf)

Академічна доброчесність

Взаємні зобов'язання учасників навчального процесу щодо академічної доброчесності полягають у наступному:

Студенти зобов'язані забезпечити повністю самостійне виконання всіх завдань і робіт і відмовитися від будь-яких дій, які можуть вплинути на об'єктивне оцінювання інших студентів.

Викладач зобов'язується забезпечувати повноту і справедливість усіх форм контролю, об'єктивність і неупередженість оцінювання. У разі встановлення факту плагіату студент отримує мінімальний бал. Якщо має місце надання однакових робіт декількома студентами всі вони отримують мінімальний бал незалежно від «першоджерела»

Система оцінювання та вимоги

Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100 A	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання. Студент вільно висловлює думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
82 – 89 B	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем
74 – 81 C	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.
64 – 73 D	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача.
60 – 63 E	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки.
35 – 59 FX	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного відтворення окремих фактів, здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
1 – 34 F	Студент не володіє навчальним матеріалом

Розподіл балів, які нараховуються студентам

РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2			РОЗДІЛ 3				Су- ма	Підсум- ковий (екз.)	Загаль- на су- ма
Т 1.1	Т 1.1- Т. 1.3	Т 1.4	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3 Т. 2.4	Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 3.41			
Поточний контроль												
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	25	100
Контроль самостійної роботи												
4	5	4	4	4	4	5	5	5	5	45		

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

Відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», при оцінюванні результатів навчання з дисципліни «Психологія» можливо перезарахування балів (максимально 20 балів) за позанавчальну фахову активність студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей тощо).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основні:

1. Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Н. М. Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. – К. : Каравела, 2009. – 215 с.
2. Долинська Л. В. Психологія конфлікту : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. – К. : Каравела, 2010. – 303 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / С. Д. Максименко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 271 с.

4. Москаленко В. В. Соціальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Москаленко. – вид. 2-ге, випр. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 687 с.

5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник для студ. вищ. навч. закладів / Р. В. Павелків. – К. : Кондор, 2009. – 570 с.

6. Савчин М. В. Вікова психологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К.: Академвидав, 2009. – 359 с.

7. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2011. – 464 с.

8. Трофімов Ю. Л. Психологія : підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук, М. І. Алексеева, Т. С. Кириленко. – К. : Либідь, 2008. – 560 с.

Додаткові:

9. Акцентуації характеру. Хрестоматія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / [уклад. В. С. Грушко]. – Тернопіль : Астон, 2008. – 350 с.

10. Бедлінський О. І. Психологічні особливості організації провідної діяльності підлітків : навч. посіб. / О. І. Бедлінський, В. О. Бедлінський. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011. – 136 с.

11. Боришевський М. Й. Дорога до себе : Від основ суб'єктності до вершин духовності / М. Й. Боришевський. – К. : Академвидав, 2010. – 413 с.

12. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / О. Г. Видра. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 111 с.

13. Волянська О. В. Соціальна психологія: навч. посібник / О. В. Волянська, А. М. Ніколаєвська. – К. : Знання, 2008. – 275 с.

14. Данилюк І. В. Етнічна психологія як галузь наукового знання: історико-теоретичний вимір / І. В. Данилюк. – К.: Самміт-Книга, 2010.– 431с.

15. Життєві домагання особистості / [за ред. Ю. П.Мирончик]. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 452с.

16. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Н. М. Ільїна. – Суми : Університетська книга, 2009. – 238 с.

17. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Т. С. Кириленко. – К. : Либідь, 2007. – 254с. : іл.

18. Майерс Д. Социальная психология / Д. Майерс. – 7-е изд. – СПб. : Питер, 2008. – 793 с.

19. Методичні рекомендації до організації і виконання навчально-дослідного проекту з вирішення професійно-орієнтованих психологічних проблем з навчальної дисципліни «Психологія» для студентів I курсу першого рівня вищої освіти галузі знань 10 Природничі науки спеціальності 106 Географія; галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 122 Комп'ютерні науки; галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 034 Культурологія; галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії; галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація; спеціальності 024 Хореографія; галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право; галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія

/ укладачі: Т. Б. Тарасова, С. В. Пухно. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. – 20 с.

20. Поліщук В. М. Криза 17 років як перехідний період від підліткового та юнацького віку (дівчата) / В. М. Поліщук // Практична психологія та соціальна робота. – 2011. – № 11. – С. 16-20.

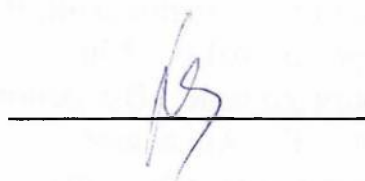
21. Психологія сім'ї: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / за заг. ред. В.М.Поліщука. – Суми : Університетська книга, 2009. – 281 с.

22. Райс Ф. Психологія підліткового і юнацького віку / Ф. Райс, К. Долджин. – СПб.: Питер, 2011. – 816 с.

23. Титаренко Т. М. Життєстійкість особистості: соціальна необхідність та безпека / Т. М. Титаренко, Т. О. Ларіна. – К., 2009. – 76 с.

24. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підручник для студ. вищ. навч. закладів / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Суми: Університетська книга, 2008. – 239 с.

Викладач

С.В. Пухно